

На 25. III. 1986 г. престана да тупти сърцето на видния български геолог-стратиграф и палеонтолог чл.-кор. проф. д-р Васил Цанков.

Васил Цанков е роден на 2. IV. 1905 г. в Горна Оряховица в семейството на ветеринарен лекар. Малкият Васил израства в Шумен, където получава солидно образование в тамошната гимназия. Голямото желание на родителите му и особено на бащата е синът да продължи бащината професия. В гимназията обаче Васил Цанков се увлича от природните науки и това обуславя неговия избор — изучаването на естествената история. Като студент В. Цанков се отличава с голямо трудолюбие и стремеж към търсене на новото. Тези му качества са оценени от големия учен и педагог проф. Стефан Бончев, който му предлага да остане в катедрата за разработване на докторска дисертация. В края на 1929 г. В. Цанков защитава успешно своята докторска теза „Геология на Шуменското плоскогорие и близките му околности“ и пръв в рамките на Софийския университет получава научната степен доктор по естествени науки. Веднага след това е избран за асистент при катедрата по геология и палеонтология, където работи до 1939 г. Междувременно специализира палеонтология във Виена (1936), Париж (1938—1939) и Берлин (1941).

В началото на 1939 г. В. Цанков е назначен за началник секция „Геология“ при Министерството на търговията, а от началото на 1941 г. поема ръководството на отделение „Геоложки проучвания“ към новосъздадената Дирекция „Природни богатства“. С голяма енергия той се заема с организацията на научноизследователско звено в системата на геоложката практика,

създава лабораторна база, въвежда за първи път у нас микропалеонтоложкия метод.

Непосредствено след 9. IX. 1944 г. В. Цанков се връща на работа в университета, където е избран за доцент, а през 1949 г. — за професор, ръководител на катедрата по палеонтология. Заедно с преподавателската си работа той се заема с широка организаторска и научноизследователска дейност, свързана с геоложките проучвания на страната. Ръководител е на отдела „Геолошко картиране“ и на палеонтоложките лаборатории към Главното управление по геология, консултант на Комплексна съветска геоложка експедиция, а по-късно зам.-директор на НИГИ (1960—1966).

Още в ранните години на неговото научно израстване палеонтологията и стратиграфията стават професионална съдба на В. Цанков, а център на научните му изследвания е широко разпространената и разнообразна горнокредна серия в България и нейното фосилно съдържание. Той е автор на над 70 научни труда, свързани главно с горната креда у нас. Заедно с това от неговия поглед не отбягват и други актуални въпроси на стратиграфията и палеонтологията, напр. на юрската система, долнокредната серия и палеогена, както и регионално-геоложки проблеми. Пълният списък на неговите трудове надвишава 100 заглавия, от които 5 учебника, 3 монографии и редица научнопопулярни статии.

Проф. В. Цанков ръководи катедрата по палеонтология от 1947 г. до края на 1972 г. В този период той чете основния курс по палеонтология, въвежда за първи път курсовете по микропалеонтология и биостратиграфия, чете лекции по геология на агрономи и лесовъди, създава съвременната експозиция на Музея по палеонтология при Софийския университет, научен ръководител е на мнозина дипломанти и аспиранти.

Това са основите, върху които се изгражда авторитетът на В. Цанков като най-виден български палеонтолог и стратиграф. Към това трябва да се добави неговата дейност като редактор на редица научни издания, основател и отговорен редактор на многоотомната поредица „Фосилите на България“ — едно дело, което коронясва неговата научна и научноорганизаторска дейност.

През 1967 г. В. Цанков получава ново признание с избирането му за член-кореспондент на БАН. Той е един от активните дейтели на КБГА, почетен член на Българското геологическо дружество, носител на редица държавни отличия (орден и медали) и на почетния знак на Софийския университет „Климент Охридски“.

Смъртта на чл.-кор. проф. В. Цанков е голяма загуба за българската стратиграфия и палеонтология. Отиде си един от най-големите строители на нашата геология, оставяйки дълбока и трайна дияра в науката, трансирана с непреходни научни ценности.

Т. Г. Николов